

Uslovi nastavnog procesa i učenja

Radni materijal 8: Kako razviti školu kao demokratsku zajednicu

Obrazovanje za demokratiju i ljudska prava i proces razvoja demokratske atmosfere ne može se odvijati samo u okviru učionice, već mora biti prisutan i na nivou cijele škole. U tom pogledu najbitniji je ključni igrač direktor.

Kao sastavni dio materijala o obrazovanju za demokratiju i ljudska prava koje je objavio Savjet Evrope, "Demokratsko upravljanje školama" predlaže ključna područja rada i korake koje treba poduzeti na putu do razvoja škole kao demokratske zajednice (vidi i Poglavlje 5 ovog dijela, Radni materijali 15-18).

Ta četiri ključna područja su:

1. Upravljanje, rukovođenje, menadžment i javna odgovornost
2. Vaspitanje i obrazovanje usmjereno na sticanje vrijednosti
3. Saradnja, komunikacija i angažovanost: konkurentnost i samoodređenje
4. Učenička disciplina

Upravljanje, rukovođenje, menadžment i javna odgovornost

Razne interesne grupe poput državnog zakonodavstva, lokalnih školskih odbora, sindikata, učenika i roditelja, kao i lokalnih zajednica postavljaju zahtjeve pred rukovodstvom škole. Kako se školski direktor nosi sa tim izazovima? Koji oblik menadžmenta primjenjuje u školi? Je li rukovođenje izgrađeno na konsenzusu i povjerenju ili ga odlikuje nepovjerenje i rivalstvo? Na koji način su podijeljene školske dužnosti? Kako se školski lider odnosi prema različitosti? Na koji način škola pokazuje odgovornost prema različitim interesnim grupama?

Vaspitanje i obrazovanje usmjereno na sticanje vrijednosti

Kako se vrijednosti poput demokratije, ljudskih prava i uvažavanja različitosti manifestuju u formalnom i neformalnom kontekstu škole? Na koji se način vrijednosti i društvene vještine promovišu kao preduslov za miroljubivu koegzistenciju u modernom globalizovanom društvu? Kako se te vrijednosti prosuđuju na nivou škole?

Saradnja, komunikacija i angažovanost: konkurentnost i samoodređenje

Škola nije odvojen entitet od ostatka društva ili stvarnog svijeta. Kakva je interna i eksterna komunikacija škole? Liči li škola više razdruženoj kompaniji ili predstavlja vrata u ostatak društva kroz svoje procese i načine komunikacije i angažovanosti? Kako škola shvata svoju misiju? Koliko je škola odlučna da sprovodi postavljene ciljeve u komunikaciji i otvaranju prema ostatku društva?

Učenička disciplina

U školi zajedno radi mnogo ljudi. Kakva pravila treba primijeniti za održavanje reda i discipline u demokratski upravljanim školama? Što učenike podstiče da se pridržavaju postavljenih pravila, i zbog čega im se suprotstavljaju? Vlada li u demokratskoj školi kaos ako učenici ne slijede nikakva pravila?